

*Печерських Л. О.,**кандидат філологічних наук,**докторант кафедри української літератури та журналістики імені Л. В. Ушкалова
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*

НАРАТИВ ТРАНСЦЕНДЕНТНОГО У РОМАНІ «НЕПРОСТІ» Т. ПРОХАСЬКА

Анотація. У статті розглянуто художню реалізацію категорії трансцендентного на матеріалі роману «НепрОсті» Т. Прохаська. Підкреслюється, що в умовах втрати довіри до будь-яких авторитетів чи концепцій, послаблення позицій віри та порушення звичної ієрархії світобудови трансцендентність людини стає смислоутворюючим первнем, навколо якого вибудовується нова картина світу. У роботі вказується, що попри наявну у сучасному суспільстві девальвацію місця, що спричинилася розвитком цифрових технологій і була підсилена зміщенням процесів взаємодії до кіберпростору внаслідок тривалих періодів ізоляції у 2020–2021 роках, простір особистого перебування став значущим для багатьох людей, що корелює із настановою Т. Прохаська щодо важливості дрібних виявів життя, вкорінення у власному топосі, втіленою у більшості текстів письменника. Зазначено, що письменник фіксує відчуття присутності Бога у щоденному людському житті, а також могутності людини, яка впливає на оточуючий світ через вплив на саму себе. У розумінні світу рослин та взаємодії із ним людини у тексті письменника втілюється ідея метафоричного безсмертя, що протистоїть скороминущості і вразливості від історичної випадковості людського життя. У статті вперше зазначається, що у романі «НепрОсті» відбито розуміння людини та її взаємодії зі світом, що корелює із світоглядною концепцією В. Стайбл, засновниці тета-хілінгу. Вказано, що розуміння категорії віри наразі стає тим смислоутворюючим аспектом, який поєднує виміри земний та трансцендентний. Стосунки з Творцем осмислюються письменником у категоріях вдячності, дару, віри. Стверджується, що прагнення до трансцендентності виявляється героями Т. Прохаська у формах, характерних для сучасного суспільства: намагання залишити після себе довговічні сліди або випробування сильних відчуттів. Стаття з'ясує, що художнє втілення у світогляді героїв роману знаходить поняття вібрації, закон притягання, професійне розуміння тета-хілінг-практика.

Ключові слова: категорія трансцендентного, постмодерний роман, світоглядна концепція, тета-хілінг, віра, смислоутворюючий аспект.

Вступ. Як вказує З. Бауман, «наші часи важкі для віри – будь-якої віри, релігійної або світської, віри у Провидіння, у божественний зв'язок усього суцього, віри у земну утопію, у перспективу досконалого суспільства. Наші часи неприхильні до довіри і взагалі до далекосяжних цілей і зусиль з причини очевидної швидкоплинності і вразливості усього (або майже усього), що має значення у земному житті» [1, с. 122].

Але попри те, що в епоху постмодернізму відбувається інтенсифікація втрати трансцендентності людського існування через можливість суміщення у світогляді людини протилежних картин світу [2, с. 12], останні дослідження у галузі транспер-

сональної психології свідчать про те, що «трансцендентність «Я», що дана в досвіді самопізнання і самоспостереження – це доказ існування безсмертної душі. Причому, як би це не парадоксально прозвучало, цей доказ є емпірично підтвердженим» [3, с. 68]. Т. Денисова вказує, що і деконструктивізм, і структуралізм, і постструктуралізм, і семіотика – всі ті школи й течії, які позбавляли предмет мистецтва цілісності, «розщеплювали» артефакт, щоб упіймати вищі сутності, знайти такі необхідні для узагальнення універсальні цінності [4, с. 34].

Категорія трансцендентного як сфера ідеальних, граничних, абсолютних сутностей, які відіграють вирішальну роль у житті людини [5, 36], пов'язана з поняттям абсолюту.

«Абсолют (від лат. “absolutus” – безумовний, необмежений) – одне з основних понять духовної культури людства, що виражає граничну загальну основу суцього й найвищу цінність для людини. Онтологічно абсолют – це подолання скінченності людської істоти, обмеженості її пізнавальних можливостей» [6, с. 1].

Як зазначила Т. Денисова, сучасна світова література розвивається, зазнаючи таких впливів, як суттєвий прорив у галузі антропології, радикальні переакцентації у філософії, культурно-естетичному спектрі, парадигмальні зміни від епістемології до нарративістики, суттєві методологічні напрацювання різних дослідницьких шкіл, – і всі вони радикально змінюють взаємини гуманітаристики із саєнтологією. Науковець зазначає, що наразі «відчутний поворот новітньої науки й наукових технологій до комплексу живої природи, до біологічних технологій, а головне – дедалі дужча певність у хибності споживачької ідеології як промодеру подальшого розвитку західної цивілізації передбачає включення сфери духовного, нематеріального (або інакше – матеріалізацію духовних енергій...)» [4, с. 34].

Одна з найзнаковіших у сучасному літературному процесі постатей, івано-франківський поет, письменник, есеїст Тарас Прохасько, оригінальний стиль якого позначився на творчості багатьох молодших прозаїків, вказує на світоглядний злам, що відбувся у 90-х роках ХХ століття, пов'язаний не тільки з розпадом надрдержави, але з самим механізмом думання [7]. Окрім зміни типу мислення у світі, яку відчув письменник, від перших текстів (новела «Спалене літо», збірка повістей «Інші дні Анни») до роману «НепрОсті» та подальших текстів есеїстики та авторських колонок відбувався постійний поступ авторського розуміння людини, її відносин зі світом та рівнів трансцендентного.

У есеїстиці, інтерв'ю та прозі Т. Прохаська можна знайти згадки про різні філософські і наукові теорії, що виявилися близькими авторові, знайшовши кореляції з внутрішнім світом автора. Письменник згадує теорію базових перинальних матриць С. Грофа, одного з піонерів психоделічної

терапії, засновників трансперсональної психології [8, с. 256–257], концепцію дійсності як способу поширення світла, про яку говорить Ч. Мілош [9, с. 20–22], аналітичну філософію Л. Вітгенштайна [8, с. 273] тощо. Письменник осмислює місце трансцендентного у житті сучасної людини як співіснування двох різноспрямованих варіантів: «...я усвідомив, наскільки далеким від нашого розуміння є Божий задум. Є люди, які все незрозуміле вважають дурним, серед таких людей багато противників нового мистецтва і ще більше атеїстів, бо для таких прийнятним є тільки те, що вони можуть самі собі пояснити, виходячи із власних здатностей розуму. Є люди, для яких незрозуміле стає ствердженням їхньої власної малості, величі задуму світу і дає життєву силу для розвою того свого зерна, в якому вже все є...» [8, с. 64]. Хоча в цілому люди, на думку героїв Т. Прохаська, «дуже охоче розглядають те, до чого треба опускати погляд, і страшенно неухважні до всього, коли — піднімати догори» [10, с. 92].

Про категорію трансцендентного у прозі Т. Прохаська висловлювалися В. Агєєва [11], Я. Голобородько [12], Р. Харчук [13], В. Ленделова [14], спробу прочитання у координатах метажанру феноменологічної прози здійснила Т. Гребенюк [15], рівні та особливості історичного нарративу Т. Прохаська визначив І. Бондар-Терещенко [16]. Лакуна, яку претендує заповнити ця робота, полягає у відсутності окремого аналізу детальних текстових виявів авторського розуміння категорії трансцендентного у науковій рецепції роману «НепрОсті», спроб концептуального узагальнення цих виявів, не применшуючи цікавих дослідницьких спостережень і глибоких висновків, наявних, зокрема, у названих вище роботах.

Методологія та методи дослідження. У цій роботі використовуються загальнонаукові та теоретичні методи дослідження спостереження, опису, аналізу, синтезу, узагальнення, індукція, дедукція, пояснення, системний, функціональний.

Виклад основного матеріалу. З. Бауман ще 15 років тому написав про наявну у сучасному суспільстві девальвацію місця, що спричинилася швидкістю передачі інформації електронними засобами, а також технологіями стільникового зв'язку, коли зникає необхідність прив'язаності до окремого місця, а фізичний простір перетворюється на майданчик для доставки та переробки інформації, екстериторіальної та кіберпросторової за своєю сутністю. Ступінь відсутності мобільності, як стверджував автор, був головною міркою соціального безправ'я та несвободи [1, с. 55]. Названі видатним соціологом процеси багатократно інтенсифіковані в умовах світової ситуації у 2020–2021 роках, коли відбувся глобальний зсув діяльності і спілкування людини до кіберпростору, коли фізичний контакт вже не є необхідним для ефективного протікання виробничих та творчих процесів. «Час і простір по-різному розподілені <...>. Ті, хто може це собі дозволити, живуть виключно у часі. Ті, хто не може, мешкають у просторі. Для перших простір не має значення. При цьому другі щосили борються за те, щоб зробити його значущим», – вказує автор [12, с. 57]. Однак значущим простір особистого перебування став для багатьох людей, що протягом попереднього року опинилися у становищі вимушеної ізоляції. Співзвучною ситуації, що склалася, є настанова Т. Прохаська щодо вивчення дрібних виявів життя, вкорінення у власному топосі, щире захоплення красою довколишнього природного осередку, втілена у більшості текстів письменника.

Протиставлення до постмодерного нігілізму вбачає у гіперболізованому смислі, притаманному роману «НепрОсті»,

В. Ленделова [14, с. 84]. «Ми не знаємо, як виник світ і не можемо того знати, – переконаний Т. Прохасько. <...> тут з'являється Творець. Бо самому по собі навіщо світові було створюватися? Мусив бути якийсь задум, мета, і вона зовсім не мала відповідати пізнішим цілям і цінностям тієї людини, яка нарешті виникла. Це зовсім інший рівень, і ми як інструмент, створений кимось, можемо роздумувати тільки про свої можливості і властивості» [8, с. 303].

Попри думку про безперспективність роздумів про Божий задум і Божі вчинки, письменник фіксує відчуття присутності Бога у щоденному людському житті: «Я не розумію, що означає те, що відбувається <...> Але ясно, що Господь прихильний до мене <...> Він нас пестить. Він обставив нас цілим почтом охоронців і ангелів. Тому нам усе вдається. Нам легко, а найбільший тягар викликаний переживанням цієї надприродної легкості <...> ми ж не даємо нічого взамін, крім віри, любові і надії, а отримуємо все <...> Ми плекані, немов найдивніші квіти у запущеному городі» [17, с. 31].

Одночасно автор переконаний у могутності людини, вплив на оточуючий світ відбувається, за Т. Прохаськом, через вплив людини на саму себе: «Я відповідальний за те, що твориться зі мною та довкола мене. Все довкола мене твориться зі мною, в мені. Вплинути на щось можна тільки, якщо вплинути на себе» [18].

Використана письменником наведена вище аналогія до рослин не є випадковою, оскільки підтвердженням Божого задуму, на думку Т. Прохаська, є існування різноманітностей, а також універсальність генетичного коду як гіпертексту, який спрацьовує при самовідтворенні живого організму, «ясно, що така складноща річ, як рослина, не могла виникнути випадково, під впливом якихось обставин», – вважає автор [8, с. 301]. «Екологічне мислення в найширшому розумінні» [19] (Р. Свято), сформоване «біологічними методами мислення» (Т. Прохасько), почерпнутими з професійної освіти автора, проявлене, зокрема, у романі «НепрОсті». Письменник розповідає, що у часи створення журналу «Четвер», маючи репутацію мандрівного філософа, він думав про речі, які можна було б назвати квазіфілософією. «Мені хотілося знайти пояснення багатьох речей через генетику, екологію, географію рослин. У той час я часто використовував термін «тотепотентність» – кожна клітина на початковій стадії свого розвитку є всеможливістю, вона має всю інформацію, всі можливості стати чим завгодно» [7]. Рослини постають у розумінні письменника як вияви початкової краси [10, с. 105], засіб отримання радості людиною, що їх посадила [10, с. 133], догляд за рослинами – найвищий прояв етики [20], рослинна філософія – «заперечення самовираження та споглядання» [21; 23].

У філософії тета-хілінгу використовується концепція семи планів існування, відкрита шляхом візонерського досвіду В. Стайбл. Вона дає можливість зрозуміти, як функціонує світ на фізичному та духовному рівнях, у яких відносинах перебуває з людиною. Плани, за В. Стайбл, існують для розвитку людства, і всі вони створюють «симфонію» космічного порядку, всі мають особливу вібрацію, свої закони, правила та умови [19, с. 173]. Поряд з іншими елементами другий план Буття складають рослини, які є одними з найвисокорозвинутіших священних Божих створінь, як свідчить візонерський досвід В. Стайбл. У круговороті народжень і смертей вони споживають лише сонячне світло, воду, повітря й ґрунт, нікого при цьому не знищуючи. Любов, радість, щастя та повага – ось

секрет, за допомогою якого ми можемо по-справжньому зрозуміти рослини та дерева, як переконує В. Стайбл [Ibid., 232]. Сонячне світло – квінтесенція життя. Справжня необхідна людському тілу життєва сила – це не самі рослини, а світло, що міститься в них. Споживаючи це світло, люди підтримують у собі здатність залишатися зв'язаними з усіма планами буття.

Роман Т. Прохаська засвідчує світоглядну спорідненість з описаною концепцією. У безперервному плеканні генерацій рослин, спогляданні та взаємодії з їхнім світом втілюється у тексті письменника ідея метафоричного безсмертя, що протистоїть скороминущості і вразливості від історичної випадковості людського життя.

Вірити, як вказує З. Бауман, означає «визнавати наявність смислу життя і припускати, що все, що робить людина <...>, буде мати довгострокове значення» [1, с. 122]. Розуміння категорії віри наразі стає тим смислостворюючим аспектом, який поєднує виміри земний та трансцендентний. Віра окреслює галузь трансцендентного, з одного боку, і вимагає прив'язки до цінностей земних, з іншого: «Найважливішим елементом будь-якої віри є наділення цінністю чогось більш тривалого, ніж <...> початково обмежене життя окремої людини; чогось продовжуваного, невідкладного руйнації часом, можливо навіть безсмертного і вічного <...> життя можна прожити так, щоб смертність особистості було подолано, щоб слід, залишений життям, не був повністю втрачений. Віра може бути духовною сутністю, але для міцності їй необхідний земний якір, глибоко занурений у досвід повсякденності» [1, с. 124].

У категоріях вдячності, дару, віри осмислюються письменником стосунки з Творцем: «Ми надто вражені любов'ю, а скоріше жалем до себе, аби зрозуміти, що не потрібно нічого іншого від вдячності Творцеві за кожен день існування <...> день є даром <...> ти обдарований, бо ти його просто мав. І повірив, що твій день кращий від інших можливих таких самих днів. Треба лише знати, що коли нині голодно, то тому, що було сито вчора і буде сито завтра. Те саме з холодом, болем, відчаєм, страхом та іншими справжніми речами, які дають зрозуміти, що ти ще живий» [17, с. 12]. Образ Бога з'являється перед очима героїв роману «Непрості» у стані зміненої свідомості, але легко і безпосередньо, як уві сні: «Одного разу, покуривши гашишу, вона відчула, як Бог показав з-поміж хмар палець, підняла свій до неба, і так вони кілька хвилин помовчали у безконечності, торкаючись пучками пальців» [10, с. 129]. Образ Бога віддалений від людини, засвідчено перебування на різних рівнях світобудови, але момент доторку двох світів можливий, і найближча до Бога, за Т. Прохаськом, – дитина, через яку відбувається зв'язок з рівнями трансцендентного, рівнем абсолюту.

Прагнення до трансцендентності виявляється героями Т. Прохаська у формах, характерних для сучасного суспільства: швидкоплинне і вразливе життя намагається залишити після себе довговічніші за людину сліди, або людина прагне випробувати відчуттів, які «сильніші за смерть» [1, с. 35]. Окрім надмірних виявів життя, як-от дуель з дружиною, життя у панцернику, участь вагітної жінки у бойових діях, смислоутворюючою діяльністю стає артикуляція історій, спостережень, снів, вражень. Т. Прохасько вустах Франциска Петроського окреслює свій спосіб писання як долю, як оригінальний голос, обмежений специфічними інтонаціями, тембром, артикуляцією, і який, зрештою, перетворюється на трансценденцію, те, що залишається поза людиною: «Ті, котрі думають, що написали

багато книжок, помиляються – то все триває роблення одної. <...> Твоя єдина книжка обмежена твоїм тембром, інтонаціями, артикуляцією. Доля – це спосіб говорити. Хоч книжок на світі є безліч, насправді добрих – осяжно. <...> Я свою книжку написав. Не знаю – добру чи ні, але написав. А з тим так є, що вже немає значення – дописав чи не дописав, переписав чи лише намірився. Твоя книжка однакова в одній сторінці і у шафі томів. Голос є – досить. Сюжети потрібні для власної цікавості. Сюжети не придумуються, не зникають. Вони є і є. Лиш можуть забуватися. Все, що я навчився і запам'ятав з життя – кілька ландшафтів, що означали радість мислення, кілька запахів, що були почуттями, кілька рухів, які вбирали в себе відчуття, кілька речей, предметів, які були втіленням культури, історії, страждань, багато рослин, які є доступом до краси, мудрості і до того всього, порівняно з чим нас просто на світі нема. І багато-багато інтонацій. Неповторних подібних інтонацій, про які не знаю – що вони означали. Може, за ними ми будемо впізнаватися там, де нічого, крім голосу, не лишається» [10, с. 72–73]. Оскільки алюзічно до стрічки «Достукатися до небес», як переконує автор, «на другому світі найзвичніше почувають себе не воїни і не лікарі, не будівничі і не садівники, а оповідачі історій, байльники» [10, с. 156].

Як вважає Я. Голобородько, Т. Прохасько виник і сформувався як перцептивний, відчуттєвий письменник [12, с. 56]. Розглядаючи оповідання письменника, дослідник зробив висновок про чуттєвий і чутливий словостиль Т. Прохаська: «Він продовжує писати так, що його фрази, речення, ширші текстові сегменти насамперед сприймаєш <...> на дотик, тактильно, почуттєвими центрами, які вже потому породжують пульсари асоціативно-розумової енергії» [Ibid., 57]. Характерною рисою текстів автора В. Ленделова вважає матеріалізацію сприймання та відчуттів [14, с. 82].

Відчуття як сприйняття оточуючого і як стан свідомості – важливий складник багатьох актуальних сьогодні езотеричних концепцій. Я. Голобородько, говорячи про провідні сенсові локуси у прозі письменника («відчуття/ від чуття – споглядання/ самоспостереження – медитація/ уява») [12, с. 57], насправді назвав основні складники методу взаємодії з реальністю багатьох езотеричних вчень, окресливши механізм виходу до рівня трансценденції. Слід зазначити, що подібні процеси фіксуються і в романі «НепрОсті»: Франц «...безсумнівно відчував, як частина того, що мало би відбуватися в його тілі, виносить далеко за оболонки. І навпаки – щоб статися, деякі зовнішні речі мусили частково користуватися його фізіологічними механізмами» [10, с. 34].

Тіло у романі Т. Прохаська розуміється як вихідна точка мислення, тіло, а також місцевість, де перебуває людина, на думку автора, повинні бути огорнуті любов'ю для вільного відбування мисленнєвих процесів: «Спочатку треба полюбити своє тіло, сказав Себастьян. І місцевість, де все відбуватиметься. Бо тіло – брама мозку. Якщо хочеш думати правильно і швидко, брама має бути завжди відчинена. Щоб думки могли входити і виходити вільно. Думки – це тільки те, що профільтровується з місцевості крізь тіло і через тіло витікає <...>. Кожна думка є бажанням, яке зуміло ввійти і вийти через браму. Слідкуй за диханням, бо лише воно може встановити диктат ритму» [10, с. 80]. Тіло, дихання, перебіг думок брамою мозку, «самоусвідомлення у підшвах» споріднюють процес мислення у розумінні Себастьяна із баченням взаємозв'язку

тіла, мислення та втіленням думок через свідокство, на якому побудований тета-хілінг. Поняття вібрації (сукупності думок, відчуттів, самовідчуття та відчуття світу, що людина випромінює у Всесвіт), розуміння якого є однією з підвалин закону притягання, знаходить художнє втілення у світогляді героїв роману: «Анна була вдячною ученицею і навчила Себастьяна задавати і дарувати тематичні сни, використовуючи найбільшу у світі силу – вібрацію. Для досягнення такої насолоди треба лиш трохи фантазії, щоб самому навчитися вгадувати вібрацію в тім, про що не вмієш подумати, що мав би це знати» [10, с. 88], а «сприйняття себе можна міняти, стаючи інакше або на щось інше» [Ibid., 61], - стверджує герой роману Т. Прохаська. Поняття краси у романі корелює із візуальним розумінням сьомого рівня буття у тета-хілінгу як простору існування квантового поля: «...навколо лежала така краса, як в чийомусь іншому житті. Все було вибіленим, інших кольорів не існувало навіть на далекому сонці» [Ibid., 57].

Роздуми письменника щодо смислу життя людини, окрім споглядання за дрібними виявами життя та догляду за рослинами, концентруються у думці про необхідність людини бути комусь потрібною заради власного щастя [8, с. 87]. Т. Прохасько вказує на щастя батьківства як на один з мотивів, який не був прочитаний дослідниками роману, «ця неймовірна радість світу батька, наповненого світом дитини», Себастьян «страшенно любив дітей і всьо їм віддавав без жодного злого умислу», а також, що «цей текст про дочірню любов, про довіру до тата», «...цей пласт залишився непрочитаним – світ взаємного збагачення батьків і дітей, тривання лінії, якою передається культура, оповідь. І тільки той, хто дістав любов, потому сам на цю любов готовий», – вказує автор [8, с. 276]. Близькі товариські стосунки письменника із синами, батьківство у досить поважному віці спричинили появу у романі достатньо глибоких педагогічних спостережень, які свідчать про наповненість смислом особистого життя Т. Прохаська, що відображено у тексті роману: «...головне у вихованні дітей – якнайбільше бути з ними» [10, с. 40]; «маленьким людям добре відомо, коли добре, а коли зле. Головний підсумок дитинства – співвідношення між сміхом і плачем» [Ibid., 105]; «...діти мусять розглядати книжку, тата з книжкою, літери, папір з літерами – діти мусять хотіти дочекатися самому зрозуміти книжки – бо кажуть: бо так є написано – побачити багато давніших голосів, щоб краще вирізнити власний...» [Ibid., 118]; «...Франц навчив Анну читати і писати, – довгий час він не хотів, щоб вона вміла, бо розумів, що Анна буде не писати, а записувати, і не читати, а перечитувати, а це здавалося Францові непотрібним...» [Ibid., 21].

У процесі взаємодії з галуззю трансцендентного герої Т. Прохаська формулюють розуміння категорії щастя: «Себастьян мріяв бути старим, жити на маленькому острівку-скелі у теплому морі, цілий рік ходити в самих парусинових штанах, але ходити мало, переважно сидіти на кам'яній лавці біля білої порожньої хатки, цілий день пити червоне вино і їсти сухий козячий сир, і дивитися на кілька кущів помідорів, а не на море, в якому купався би щоночі, поки пахнуть матіоли» [Ibid., 80]. Образність, обрана Прохаськом для опису щасливого перебування дідуся Анни, схожа на образи, що використовуються у медитації тета-хілінг (прозора куля свідомості, що переміщується планами буття) [Ibid., 23]. Непрості, яких Р. Харчук розглядає як образ творців, віртуозів-рекомбінаторів дійсності,

володарів та оповідачів сюжетів [13, с. 174], корелюють з професійним розумінням тета-хілінг практика як особи, що не тільки осмислює дійсність, але і впливає на неї, перебудовуючи її згідно з власними намірами.

Щастя буття залежить, за Т. Прохаськом, від перебування у стані вдячності за нього, а також любові та прийняття. «Оскільки ми живемо у мові, то саме там потрібно, можна, варто шукати щастя <...> тільки перебуваючи у мові, його можливо пережити <...> Маючи доступ до атомів-слів, ми можемо поглинати світ у вигляді сполук-речень. <...> І ми їх мусимо синтезувати самі. Щастя буття залежить тільки від інтенсивності синтезу. Тобто не від кількості, а від неперервності процесу структурування мови, в якій проживаємо життя» [23, с. 80].

Висновки з дослідження. У романі «НепрОсті» Т. Прохаська вибудовано струнку світоглядну концепцію, що означає стосунки людини із галуззю трансцендентного і відбиває уявлення автора про людину, її відношення до абсолюту та оточуючого світу. Роман показує шляхи подолання сучасної світоглядної кризи, важливі для автора аспекти земної прив'язаності людини, а також демонструє спорідненість із сучасними концепціями осягнення рівнів трансцендентного.

Література:

1. Бауман З. Индивидуализированное общество. Москва : Логос, 2005. 390 с.
2. Виговський Л. Вплив постмодернізму на характер функціонування релігійного комплексу в сучасних умовах. *Українське релігієзнавство*. 2004. № 30. С. 4–12. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/20648>.
3. Морозов А. Трансцендентність «Я»: етичні, метафізичні та богословські ракурси. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. 2011. № 1. С. 64–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2011_1_17.
4. Денисова Т. Роздуми про літературний канон (на американському матеріалі). *Слово і Час*. 2009. №8. С. 33–45.
5. Федорів Л. Форми виявлення трансцендентного у класичній та некласичній гносеології. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2012. № 723: Філософські науки. С. 35–39.
6. Філософський енциклопедичний словник. В.І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. 742 с.
7. Підгора-Гвяздовський Я. Тарас Прохасько. ПрОстий. 2008. URL: http://artvertep.com/news/6029_PrOstij.html.
8. Терен Т. Сотворіння світу. Сім днів із Тарасом Прохаськом. Київ : Пабулум, 2020. 376 с.
9. Свято Р. НепрОстий бай Тараса Прохаська URL: <http://litakcent.com/2011/11/22/neprotyj-baj-tarasa-prohaska/>.
10. Прохасько Т. Скорочена історія світла. Т. Прохасько. 2015 рік. Львів : Тріада плюс, 2016. 104 с. С. 20–22.
11. Прохасько Т. НепрОсті. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2015. 160 с.
12. Агєєва В. Дороги й середохрестя. Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. 352 с.
13. Голобородько Я. Проза Тараса Прохаська: еманация почуттів. Я. Голобородько. *Артеграунд. Український літературний істеблїшмент*. Київ : Факел, 2006. 160 с. С. 47–60.
14. Харчук Р. Тарас Прохасько: ботанік, який став письменником. Р. Харчук. *Сучасна українська проза: постмодерний період*. Київ : Академія, 2008. С. 168–179.
15. Ленделова В. Тарас Прохасько: «НепрОсті»: (автор, який стоїть [сам] над собою). *Слово і час*. 2010. № 3. С. 81–87.
16. Гребенюк Т. Характерні риси подієвості феноменологічної прози (на матеріалі творів Т. Прохаська). *Наук. зап. Бердян.*

- держ. пед. ун-ту. Серія: Філол. науки. 2015. Вип. 5. С. 221–228. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpufn_2015_5_31.
17. Бондар-Терещенко І. Проста метаісторія «НепрОстих»: про «белетризацію минулого» в романі Т. Прохаська. *Слово і час*. 2003. № 6. С. 58–60.
 18. Прохасько Т. ФМ «Галичина». Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 52 с.
 19. Славінська І. Тарас Прохасько: українська ідея пов'язана з лагідним сидінням. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2011/01/10/69933/>.
 20. Издрик Ю. Лекції про мистецтво. Тарас Прохасько: Нейробіологія ландшафту. URL: www.culturalproject.org.
 21. Прохасько Т. Essai de deconstruction. Т. Прохасько. *Лексикон таємних знань*. Харків : Фоліо, 2011. 185 с. С. 10–30.
 22. Стайбл В. Тета-исцеление: продвинутый уровень. Москва : София, 2018. 352 с.
 23. Прохасько Т. Так, але... Чернівці : Меридіан Черновіц, 2020. 128 с.

Pecherskyh L. The narrative of the transcendent in the novel “The UnSimple” by T. Prokhasko

Summary. The article considers the artistic realization of the category of transcendent on the material of the novel “The UnSimple” by T. Prokhasko. It is emphasized that in the conditions of loss of trust in any authorities or concepts, weakening of faith and violation of the usual hierarchy of the universe, human transcendence becomes the first to form a meaning, around which a new picture of the world is being built. The paper points out that despite the devaluation of place in modern society, caused by the development of digital technologies and exacerbated by the shift of interaction to

cyberspace due to long periods of isolation in 2020–2021, the space of personal stay has become significant for many people which correlates with T. Prohasko's adjustment of the importance of small manifestations of life, rooting in the topos, embodied in most of the writer's texts. It is noted that the writer captures the feeling of God's presence in everyday human life, as well as the power of man, which affects the world around through the influence on himself. In the understanding of the plant world and human interaction with it, the writer's text embodies the idea of metaphorical immortality, which opposes ephemerality and vulnerability to the historical coincidence of human life. The article notes for the first time that the novel “The UnSimple” reflects the understanding of person's interaction with the world which correlates with the worldview of V. Stibal, the founder of theta-healing. It is pointed out that the understanding of the category of faith is now becoming the meaning-making aspect that combines the earthly and the transcendent dimensions. The relationship with the Creator is understood by the writer in the categories of gratitude, gift, faith. It is argued that the aspiration of transcendence is manifested by the heroes of T. Prokhasko in the forms which characterize modern society such as the attempt to leave behind lasting traces or the testing of strong feelings. The article finds out that the concept of vibration, the law of attraction, professional understanding of theta-healing practitioner find the artistic embodiment in the heroes' worldview.

Key words: category of transcendent, postmodern novel, worldview, theta-healing, faith, meaning-making aspect.